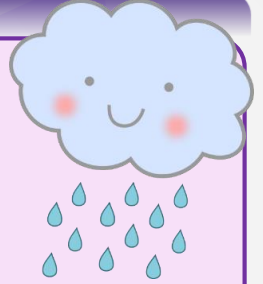

โรคที่มากับฤดูฝน

ในฤดูฝน อากาศเริ่มเย็นลงและมีความชื้นสูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศนี้ เป็นสาเหตุทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อได้ง่ายและรวดเร็ว กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค ได้ออกประกาศเตือนประชาชนในการป้องกันโรคติดต่อที่มักเกิดขึ้นในฤดูฝน โดยมี 5 กลุ่ม¹ ได้แก่

1. โรคติดเชื้อทางระบบหายใจ ได้แก่ โรคปอดบวมหรือปอดอักเสบ
2. โรคติดต่อที่มีุงเป็นพาหะ ได้แก่ โรคไข้เลือดออก โรคติดเชื้อไวรัสซิกา
3. โรคติดต่อทางอาหารและน้ำ ได้แก่ โรคอหิวาตกโรค โรคตับอักเสบเอ
4. โรคติดต่ออื่น ๆ ได้แก่ โรคมือ เทา ปาก
5. ภัยสุขภาพอื่น ๆ ที่ต้องเฝ้าระวัง ได้แก่ อันตรายจากสัตว์มีพิษ ภัยจากฟ้าผ่า และภัยจากอุบัติเหตุทางถนน

โรคติดเชื้อทางระบบหายใจ

โรคปอดบวมหรือปอดอักเสบ^{2,3}

เป็นโรคที่มีการติดเชื้อหรืออักเสบของปอด เกิดได้จากการติดเชื้อโรคต่างๆ เช่น เชื้อไวรัส เชื้อแบคทีเรีย หรือเชื้อรา พบได้ในทุกเพศทุกวัย

อาการที่สำคัญ คือ มีไข้ ไอ หอบเหนื่อย หายใจเร็ว ถ้าเป็นมากจะหายใจลำบาก ในเด็กเล็กๆ ที่มีอาการมาก ได้ขยายโครงจะบวมเข้าไปเวลาหายใจเข้า และถ้าดูที่จมูกอาจเห็นจมูกบานเวลาหายใจเข้าด้วย อาจมีไข้สูงหรือไข้ต่ำๆ ก็ได้ ถ้าเป็นรุนแรงมาก ริมฝีปากอาจเขียว ซึ่งแปลว่า ขาดออกซิเจนแล้ว

การรักษา ขึ้นกับอาการและความรุนแรงของโรค เช่น ถ้าอาการไม่มาก หมออาจให้ยาไปรับประทานที่บ้าน แต่ถ้าอาการมาก เช่น ไข้สูงมาก (มากกว่า 38 องศาเซลเซียสขึ้นไป) ซึม หายใจเร็ว หอบ อาจต้องรับไว้รักษาในโรงพยาบาล เพราะต้องให้ออกซิเจน และน้ำเพียงพอ รวมถึงฉีด ยาฆ่าเชื้อที่เป็นสาเหตุของปอดบวม

โรคติดต่อที่มีุงเป็นพาหะ

	โรคไข้เลือดออก ⁴	โรคติดเชื้อไวรัสซิกา ^{5,6}
อาการ	ไข้สูงลอย 39-40 C ปวดเมื่อย ปวดศีรษะ มีเลือดออก เช่น ถ่ายดำ อาเจียน จุดเลือดออกตามตัว ตับโตกดเจ็บ	มีไข้ อ่อนเพลีย ปวดศีรษะ มีผื่น เยื่อบุตาอักเสบ ตาแดง ปวดข้อและกล้ามเนื้อ ต่อม้ำเหลืองโต อูจจาระร่วง
กลุ่มเสี่ยง	เกิดได้ในทุกวัย	สตรีตั้งครรภ์ หากติดเชื้อจะทำให้ทารกมีกะโหลกและสมองเล็ก และอาการแทรกซ้อนต่างๆ
การรักษา	รักษาตามอาการ หากมีไข้ให้รับประทานยา พาราเซตามอล 500 มก. ครั้งละ 1 เม็ด ทุก 4-6 ชั่วโมง ยาที่ควรหลีกเลี่ยง ได้แก่ แอสไพริน ยากลุ่ม NSAID เช่น ไอบuproเฟน ไคโคลฟีแนก	
การป้องกัน	กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ทายากันยุง กางมุ้ง ป้องกันไม่ให้มีแหล่งน้ำขัง	

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน มีนาคม-เมษายน พ.ศ. 2559

โรคติดต่อทางอาหารและน้ำ

โรคอหิวาตกโรค⁷

เป็นโรคติดเชื้อระบบทางเดินอาหาร จากแบคทีเรียชนิดเฉียบพลันเกิดจากการติดเชื้อ Vibrio cholerae serogroup O1 ติดต่อโดยการกินอาหารหรือน้ำที่มีเชื้อที่มีชีวิตปนอยู่ การรับประทานอาหารทะเลดิบ หรืออาหารดิบๆ สุกๆ

อาการ

ถ่ายเป็นน้ำจำนวนมาก คล้ายน้ำข้าวขำ เกิดขึ้นอย่างเฉียบพลันร่วมกับมีอาการขาดน้ำอย่างรวดเร็วและรุนแรง อาจมีคลื่นไส้ อาเจียน ส่วนใหญ่ไม่มีไข้ ไม่ปวดท้อง

การรักษา

- ผงเกลือแร่
- ยาปฏิชีวนะ

การป้องกัน

- รับประทานอาหารปรุงสุก
- สะอาด
- รักษาความสะอาด ล้างมือ

โรคไวรัสตับอักเสบบี⁸

เกิดจากการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี โดยโรคนี้ติดต่อทางอาหารหรือน้ำดื่มที่ปนเปื้อนเชื้อ

อาการ

มีไข้ อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน ตัวเหลือง ตาเหลือง เจ็บใต้ชายโครงขวา ปัสสาวะสีเข้ม

การรักษา

เป็นการรักษาตามอาการผู้ป่วยควรนอนพัก งดไปโรงเรียนหรือหยุดงาน เพื่อพักผ่อนจนกว่าแพทย์จะอนุญาต

การป้องกัน

กินร้อน ช้อนกลาง หมั่นล้างมือ วัคซีนสามารถป้องกันโรคได้ร้อยละ 95-100 โดยฉีดวัคซีน 2 เข็ม ห่างกัน 6-12 เดือน ระดับภูมิคุ้มกันหลังได้รับวัคซีนครบจะอยู่ได้นานอย่างน้อย 20 ปีหรือตลอดชีวิต

โรคติดต่ออื่น ๆ

โรคมือ เท้า ปาก⁹

เกิดจากเชื้อเอนเทอโรไวรัส 71 (EV 71) มักพบในเด็กอายุน้อยกว่า 5 ปี ติดต่อกันโดย ไอ จามรดกัน หรือสัมผัส น้ำมูก น้ำลาย ตุ่มใส ของเล่น ตุ่มน้ำปนเปื้อนเชื้อ

อาการ

ไข้ เจ็บปาก กินไม่ค่อยได้ น้ำลายไหล เพราะมีแผลในปาก มีผื่นจุดแดง หรือตุ่มน้ำใสขึ้นที่ฝ่ามือ ฝ่าเท้า ลำตัว แขน ขา

การรักษา

ไม่มียารักษาจำเพาะ หลักการ รักษาเป็นการรักษาตามอาการ

การป้องกัน

หมั่นทำความสะอาดของเล่น เสื้อผ้า แยกเด็กที่ป่วยออก

รู้ไว้ชนะ การป้องกันโรคในฤดูฝน ทำได้โดยออกกำลักร่างกายสม่ำเสมอ เพื่อให้ร่างกายมีภูมิคุ้มกันต้านทานโรค ช่วยกันเฝ้าระวังโรคที่มีขลุ่ยลายเป็นพาหะ โดยทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ขลุ่ยลาย ควรดื่ม่น้ำสะอาด เช่น น้ำต้มสุก รับประทานอาหารที่สะอาดปรุงสุกใหม่ ๆ ไม่มีแมลงวันตอม และล้างมือฟอกสบู่ให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง โดยเฉพาะเด็กกับผู้สูงอายุควรดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากสภาพอากาศมีความชื้นสูง หนาวเย็น ร่างกายที่มีระดับภูมิคุ้มกันต้านทานโรครต่ำกว่าคนวัยอื่น ๆ อยู่แล้ว ต่ำลงไปอีก จึงมีโอกาสติดเชื้อโรคได้ง่าย

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์. ระวัง 5 กลุ่มโรค ช่วงหน้าฝน [อินเทอร์เน็ต]. 2559 [เข้าถึงเมื่อ 4 ก.ค. 2559]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaihealth.or.th>
2. โรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน. โรคปอดบวม [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 4 ก.ค. 2559]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.tm.mahidol.ac.th/tropical-medicine-knowledge/new/Pneumonia.html>
3. Mandell LA, Wunderink RG. Pneumonia. In: Kasper D, Fauci A, Hauser S, Longo D, Jameson JL, Loscalzo J, editors. Harrison's principles of internal medicine. 19th ed. New York: McGraw-Hill; 2015. P.1-12.
4. คู่มือวิชาการโรคติดต่อเฉียบพลันและโรคที่เกี่ยวข้องออกแดงกึ่งด้านการแพทย์สาธารณสุข พ.ศ.2558. สำนักโรคติดต่อนำโดยแมลง กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.
5. แนวทางการวินิจฉัย และรักษาโรคไข้ซิกา พ.ศ. 2559. โดย คณะกรรมการวิชาการด้านการรักษาพยาบาลโรคอุบัติใหม่อุบัติซ้ำ. กรมการแพทย์กระทรวงสาธารณสุข.
6. สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. โรคติดเชื้อไวรัสซิกา [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 4 ก.ค. 2559]. เข้าถึงได้จาก: http://beid.ddc.moph.go.th/beid_2014/th/diseases/2078
7. Barr W, Smith A. Acute Diarrhea in Adults. Am Fam Physician. 2014;89(3):180-189.
8. สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 4 ก.ค. 2559]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.boe.moph.go.th/fact/HepatitisA.htm>.
9. คณะทำงานด้านการรักษาพยาบาล กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการวินิจฉัยและดูแลรักษาโรคมือ เท้า ปาก พ.ศ.2555.